ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	6

Рисунок за фахом

Семестр 2 (весна 2022)
31 січня — 15 травня

Викладач Невальоний Володимир Сергійович
E-mail vsneval1@gmail.com

Заняття За розкладом

Консультації за домовленістю
Адреса ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон (057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Рисунок) та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання.*

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду кафедри рисунку. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни. Щотижневі виставки нарисів студентів біля кафедри рисунку (ауд. 32, корпус №1)

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: папір (розмір 40х60), олівці.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Вузловими моментами у навчанні студента є розвиток наступних знань та навиків:

Образне композиційне мислення, розвинуте у результаті постійної праці над осмисленням змісту завдання.

Вміння виразити пластику та пропорції конкретної натури в його багатстві та цільності складових елементів (простір, середовище, об'ємна форма, освітлення, взаємодія предметів, фактура матеріалу, індивідуальна характеристика).

Основний зміст рисунків, виконання яких потребує багато часу:

Вміння виконувати начерки з натури, що рухається і короткочасні рисунки, формуючи навики у початкового художника до постійного огляду навколишнього середовища.
Вміння на основі придбаних знань малювати за уявою та пам'яті, що має особливе значення для творчої діяльності митця;
Вільне володіння технічними засобами відображення, що сприяє індивідуальним можливостям художника у відтворенні його творчих задумів.
Глибоке критичне освоєння художньої спадщини, яке допомагає творчому зростанню молодого художника, підвищуючи його культуру та художній смак. З цією метою аналізуються рисунки майстрів і виконуються копії з них.
Придбання цих знань і навиків виконується поступово від простих завдань на перших курсах, до складних – на старших, особливо на останньому, коли задача створення закінченого художнього твору повинна відповідати загальному стану високого мистецтва.
В результаті вивчення дисципліни «Рисунок за фахом» студенті повинні:
Знати основи лінійної та повітряної перспективи, закони розподілення світла по формі, поняття світо-тіньових відношеннях, основи пластичної анатомії людини;
Вміти аналізувати,
виразно відтворювати конкретний пластичний зміст натури з урахуванням цільності усіх складових: простору, середовища, пропорцій та об'ємної форми, освітлення, фактури матеріалу. Вміти цільно бачити, спостерігати та запам'ятовувати бачене, виконувати короткочасні рисунки, начерки, рисунки за уявою.
Мати навички
послідовно вести роботу над рисунком на основі принципу від загального до простого, а потім від простого до узагальненого, володіти технічними прийомами рисування від простих до самих складних.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним зображенням оголеної постаті людини.
Дисципліна вивчається протягом трьох семестрів 3-4-го курсів у обсязі 9 кредитів ECTS (270 годин).

Шостий семестр: 90 годин: 45 — практичні заняття, 45 — самостійні.
<u>6 СЕМЕСТР (3 курс)</u> містить:

2 модуля, 4 практичних завдання за темою: «Рисунок сидячої одягненої постаті людини у динаміці»
МОДУЛЬ 1 містить практичні завдання:
1) «Портрет з руками в середовищі»
2) «Рисунок оголеної чоловічої фігури сидячої на площині»
МОДУЛЬ 2 містить практичні завдання:
1) «Начерки оголеної постаті людини. Жіноча модель
2) «Рисунок оголеної жіночої фігури на площині»

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.
Основна форма вивчення курсу — практична академічна робота при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.
Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.
Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<table>
<tr><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th><th>Диференціація А (внутрішня)</th><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th></tr>
<tr><td rowspan="3">відмінно</td><td rowspan="3">90–100</td><td rowspan="3">A</td><td>A+ 98–100</td><td rowspan="2">задовільно</td><td>64–74</td><td>D</td></tr>
<tr><td>A 95–97</td><td>60–63</td><td>E</td></tr>
<tr><td>A- 90–94</td><td>незадовільно</td><td>35–59</td><td>FX</td></tr>
<tr><td rowspan="2">добре</td><td>82–89</td><td>B</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2">незадовільно (повторне проходження)</td><td rowspan="2">0–34</td><td rowspan="2">F</td></tr>
<tr><td>75–81</td><td>C</td></tr>
</table>

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов’язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов’язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено підлог роботи студент зобов’язаний її переробити. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання**: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html
https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/

РОЗКЛАД КУРСУ

Навч. тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні	Портрет з руками в середовищі: пошуки композиційного рішення постаті в динаміці, компоновка фігури в форматі	3	Поточний перегляд	
2	1	практичні	«Портрет з руками в середовищі». Пошук тонального рішення. Розробка деталей голови та кистей рук. Узагальнення рисунку.	3	Поточний перегляд	
3	1	практичні	«Портрет з руками в середовищі» Анатомічний аналіз та обґрунтованість. Початок роботи над формою за допомогою тону. Пошук тонального рішення. Розробка деталей голови та кистей рук. Узагальнення рисунку.	3	Поточний перегляд	
4	1	практичні	Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення вузлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	3	Поточний перегляд	
5	2	практичні	«Рисунок оголеної чоловічої фігури сидячої на площині» Пошуки композиції у форматі	3	Поточний перегляд	
6	2	практичні	Пошуки пропорцій, визначення великих форм, робота над деталями.	3	Поточний перегляд	
7	2	практичні	Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення вузлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	3	Поточний перегляд	
8	3	практичні	Начерки оголеної постаті людини. Жіноча модель . Пошуки композиційного рішення фігури та інших елементів постановки. Затвердження рішення формату. Акцентування на пластичне рішення жіночої фігури.	3	Поточний перегляд	

9	3	практичні	Начерки оголеної постаті людини. Жіноча модель . Побудова пропорцій та руху фігури у великому форматі.	3	Поточний перегляд	
10	3	практичні	Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення узлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	3	Поточний перегляд	
11	4	практичні	«Рисунок оголеної жіночої фігури на площині» Побудова пропорцій та руху фігури у форматі.	3	Поточний перегляд	
12	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Лежача оголена жіноча фігура, ускладнена предметним середовищем. Анатомічний аналіз та обґрунтованість. Пошук пластичного рішення.	3	Поточний перегляд	
13	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Лежача оголена жіноча фігура, ускладнена предметним середовищем. Анатомічний аналіз ускладнена та обґрунтованість. Пошук пластичного рішення.	3	Поточний перегляд	
14	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Лежача оголена жіноча фігура, ускладнена предметним середовищем. Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення узлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	3	Поточний перегляд	
15	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Лежача оголена жіноча фігура, ускладнена предметним середовищем. Завершення графічного листа: тональне врівноваження та організація, завершення узлів, узагальнення деталізації усього графічного листа.	3	Поточний перегляд	
			Разом за семестр	**45**	**Екзаменаційний перегляд**	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;
- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

  Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприяння, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування зображення на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

  Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Добре (75–81 балів, С) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприяння, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- помітні добрі навички у передачі зображення, але недосконале використання графічного матеріалу і завершення рисунку.

  Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів, допущено 3-4 помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;

- недосконале використання графічного матеріалу.
  Рисунок виконано задовільно, допущено 5-6 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (60-63, E). Рисунок виконано майже непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- погане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.
  Рисунок виконано задовільно, допущено 7-8 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.
  Рисунок виконано незадовільно, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки.

Незадовільно (1–34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність

Рисунок виконано незадовільно, стадія рисунка не завершена.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. Учебное пособие. — М.: Изобразительное искусство, 1985.
2. Аничкин Б.А. Стереоперспектива (Теоретические и практические стереоскопии чертежей): в двух частях. — Саратов: Изд.-во Саратовский университет, 1985.
3. Лаптев А.М. Рисунок пером. — М.: Изд.-во Академия художеств СССР, 1962.
4. Материалы и техника рисования: учебное пособие / отв. ред. Королев В.А. — М.: Изобразительное искусство; 2-е изд. — 1984, 3-е изд. — 1987
5. Ростовцев Н.Н. Академия рисунка: учебное пособие для студентов графических факультетов пединститутов. Дополненное и переработанное. — М.: 2-е издание, 1984.
6. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М., 1974.
7. Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства. // Пер. с англ. — М.: Прометей, 1994.

8. Даниэль С. М. Искусство видеть: о творческих способностях восприятия, о языке линий и красок и о воспитании зрителя. — Л.: Искусство, 1990.
9. Olofsson Erik. Design sketching.- 2014
10. Ros-Lien Stev. Sketching the basics. – 2014
11. Basic shetching techniques for the sndustrial designer – 2014
12. Кети Джонсон. Наброски и рисунок. – 2001
13. Даниленко В.Я. Дизайн.- Харків, ХДАДМ 2004
14. Чеботов І.П. – Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017.